

ŠIAULIŲ KULTŪROS CENTRAS

3	0	2	2	9	6	7	1	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---

(įstaigos kodas)

MENO VADOVO, ASISTENTO, RENGINIŲ ORGANIZATORIAUS SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 14

I. BENDROJI DALIS

1. Dirbti Šiaulių kultūros centro (toliau – Centras) meno vadovais, choreografais, režisieriais, chorvedžiais, baletmeisteriais, muziejininkais, kultūros renginių organizatoriais, kitais kūrybiniais darbuotojais, gali ne jaunesni kaip 18 m. asmenys, pasitikrinę sveikatą, išklausę darbuotojų saugos ir sveikatos, gaisrinės saugos instruktavimus, turintys darbui atlikti žinių, įgūdžių.
2. Kiekvienas darbuotojas turi teisę reikalauti, kad darbdavys užtikrintų saugų darbą; žinoti apie sveikatai kenksmingus ir pavojingus veiksnius darbo vietoje; atsisakyti dirbti kai iškyla pavojus sveikatai ar gyvybei. Darbuotojas gali atsisakyti dirbti, darbai taip pat turi būti sustabdyti, jei darbdavys nesiima reikiamų priemonių pašalinti darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus ir apsaugoti darbuotoją ar darbuotojus nuo galimo pavojaus saugai ir sveikatai šiais atvejais, kai: darbuotojas neapmokytas saugiai dirbti; sugedus darbo priemonei ar susidarius avarinei situacijai tęsiamas darbas; dirbama pažeidžiant nustatytus technologinius reglamentus; dirbama neįrengus kolektyvinės apsaugos priemonių ar darbuotojas neaprūpintas asmeninėmis apsaugos priemonėmis; darbo aplinka kenksminga ar pavojinga sveikatai bei gyvybei.
3. Darbuotojas apie pastebėtus trūkumus informuoja tiesioginį darbo vadovą, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistą bei darbuotojų atstovą. Jei priimamas sprendimas sustabdyti darbą, darbuotojas, kurio saugai ir sveikatai gresia pavojus, turi teisę nutraukti darbą, palikti darbo vietą ar patalpą. Šiuo atveju darbdavys negali skirti nuobaudų ar taikyti kitokią atsakomybę.
4. Asmens higienos reikalavimai – dirbti tik su tvarkingais, švariais drabužiais, avalyne; rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis, nelaikyti maisto produktų darbo vietoje ir nevalgyti.
5. Darbuotojas privalo vykdyti Centro darbo tvarkos taisyklių reikalavimus; tiesioginio vadovo nurodymus; dirbti tik su tvarkingais įrenginiais ir tik tuos darbus, kuriuos atlikti yra instrukuotas. Darbo vieta turi būti švari, įrankiai, įrenginiai tvarkingi, laikomi tam skirtoje vietoje.
6. Gaisrinės saugos reikalavimai – vengti veiksmų, sudarančių sąlygas kilti gaisrui; rūkyti tam skirtose, ženklais pažymėtose vietose, kur yra nedegus indas nuorūkoms; žinoti pirmines gaisro gesinimo priemones, mokėti jomis naudotis.
7. Darbuotojui draudžiama: ateiti į darbą neblaiviam, darbo metu vartoti alkoholinius gėrimus, narkotines bei toksines medžiagas; darbo drabužius susegti smeigtukais, adatomis, kišenėse laikyti pašalinius daiktus, naudoti darbo drabužius ne pagal paskirtį.
8. Už šios instrukcijos nevykdymą, darbuotojui taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta drausminė, materialinė atsakomybė, priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio, pasekmių.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI, SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

9. Profesinės rizikos veiksniai, galintys veikti darbuotoją:
  - 9.1. netvarkinga darbo vieta, netvarkingi ar slidūs keliai, grindys, laiptai, užkrauti judėjimo takai;
  - 9.2. elektros srovė, statinis elektros krūvis;
  - 9.3. traumos ir sužeidimai atliekant įvairius montavimo darbus, darbas aukštyje;
  - 9.4. nepakankamas darbo vietos apšvietimas;

- 9.5. aštrūs įrankiai, ar naudojamų elementų, detalių briaunos;
- 9.6. krovinių perkėlimas, tvarkymas, pernešimas, dulkės;
- 9.7. nervinė įtampa – dėl dėmesio paskirstymo žmonėms;
- 9.8. krentantys, griūvantys daiktai;
- 9.9. nepakankamas darbo vietos apšvietimas;
- 9.10. netinkamas mikroklimatas (temperatūra, drėgmė, ventiliacija ir t.t.);
- 9.11. įrenginių ir kitų darbo priemonių saugios eksploatacijos reikalavimų nesilaikymas.
10. Kad išvengti profesinės rizikos veiksnių, turinčių įtakos darbuotojo sveikatai, darbo vieta turi būti sutvarkyta, grindys ar kitas pagrindas, turi būti lygūs, neslidūs, be kliuvinių.
11. Jei dirbama elektriniais įrenginiais, įžeminti arba įnulinti srovei laidžius korpusus.
12. Būti ypač atidiems nepakankamai apšviestose patalpose, teritorijose.
13. Bendraujant su žmonėmis, būti dėmesingiems, paslaugiems, mandagiems. Kilus bet kokiems nesklandumams ar konfliktams, problemų sprendimo pokalbiai turi būti etiški ir kultūringi.
14. Visais įrenginiais ir įrankiais dirbti atsargiai, taip, kaip nurodyta jų gamintojų.
15. Vadovaujantis „Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatų“ reikalavimais, pagal poreikį, darbuotojas aprūpinamas asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

16. Vilkėti tinkamus, tvarkingus drabužius, avalynę. Jei bus naudojamos asmeninės apsaugos priemonės, patikrinti ir naudoti jas pagal paskirtį.
17. Atidžiai apžiūrėti savo darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti dirbti, įsitikinti, ar grindys sausos, neslidžios, neužkrautos vaikščioti skirtos vietos, vizualiai patikrinti, ar pakankamas vietinis apšvietimas.
18. Patikrinti elektrinių įrankių ir įrangos, rankinių įrankių tvarkingumą.
19. Jei dirbama su žmonėmis, su grupėmis, pasidomėti, ar visi dalyviai gerai jaučiasi.
20. Draudžiama:
  - 20.1. liesti drėgnomis rankomis elektros laidus, kabelius, kištukus, prietaisus ar įrenginius;
  - 20.2. dirbti su elektros įrankiais ar įrenginiais, jeigu prisilietus jaučiamas elektros srovės poveikis;
  - 20.3. dirbti su elektros įrankiais, prietaisais ar įrenginiais, jei ant jų pateko skystis;
  - 20.4. eksploatuoti išardytą, nebaigtą remontuoti elektros įrenginį.
21. Apžiūrėti, ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių pažeidimų. Laidai (kabeliai) turi būti jungiami prie kištukinio lizdo taip, kad nebūtų galimybės ant jų užlipti ar einant už jų užsikabinti.
22. Pastebėjus nesklandumus, darbo nepradėti, kol nebus pašalinti trūkumai, informuoti vadovą.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

23. Darbo metu būti dėmesingam, atidžiam, nesikalbėti, netrukdyti dirbti kitiems. Visur palaikyti tvarką ir švarą. Vizualiai apžiūrėti darbo aplinką, ar nėra pavojingų kliūčių, neuždengtų ertmių, ar grindys švarios, neslidžios. Visais įrenginiais, įrankiais dirbti tik taip, kaip nurodyta jų gamintojų.
24. Darbo vietoje laikyti tik tuos dokumentus, priemones, kurios reikalingos tiesioginiam tuo metu atliekamam darbui. Neatitraukti savo ir kitų dėmesio pašalinėmis šnekomis bei darbais. Turi būti vengiama nereikalingo triukšmo, palaikoma dalykinė darbo atmosfera.
25. Ekspozicijose, parodose, kituose panašiuose renginiuose, eksponatus, informaciją, literatūrą ir kt. išdėstyti tvarkingai, stabiliai, tinkamai įrengtose vietose. Kad daiktai nevirstų, negriūtų, neslinktų, žmonės jų negalėtų užkliudyti. Aiškiai, suprantamai, matomai pateikti informaciją, ko negalima liesti, kur negalima vaikščioti.
26. Visas darbo priemones laikyti, sandėliuoti, naudoti taip, kaip nurodyta jų gamintojų.
27. Renginių, repeticijų, užsiėmimų metu stebėti, kad dalyviai laikytųsi drausmės, tvarkos. Visas priemones naudotų tik pagal paskirtį.
28. Pastebėjus, neleisti, kad žmonės į patalpas, renginius, atsineštų ugnies ar sprogimo atžvilgiu pavojingas, nuodingas medžiagas, naminius gyvūnus.

29. Pastebėjęs neblaivius, apsvaigusius nuo narkotinių, toksinių ar kitokių medžiagų asmenis, darbuotojas privalo perspėti, kad jie negali dalyvauti užsiėmimuose, pranešti Centro direktoriui.
30. Pastebėjęs sergančius, blogai besijaučiančius, paklausti apie savijautą, pasirūpinti jais, suteikti reikiamą pagalbą.
31. Vairuojant automašiną, laikytis „Kelių eismo saugumo“ reikalavimų, stebėti automobilio mechanizmų darbą. Įlipti ir išlipti iš automobilio reikia atsargai laipteliais, nešokinėti, tvirtai laikytis rankomis už turėklo.
32. Visas medžiagas, darbo priemones laikyti, sandėliuoti, naudoti taip, kaip nurodyta jų gamintojų.
33. Organizuojant ar atliekant bet kokius darbus, tvarkant krovinius, nekelti per sunkaus krovinio (leistina keliamo ar nešamo krovinio masė: moterims – 10 kg, vyrams - 30 kg). Krauti tvarkingai, kad neužkristų, neužslinktų. Kraunant aukštai, naudoti tvarkingas, patikrintas kopėčias.
34. Konstrukcijas, dekoracijas, medžiagas, sandėliuoti lentynose ar kitose tinkamai įrengtose vietose. Nekrauti koridoriuose ir praėjimuose. Krauti ne aukščiau 2 m., palikti laisvus priėjimus prie gesintuvų, gaisrinių čiaupų, elektros jungiklių ir skydelių, įėjimo durų, kitų judėjimo takų.
35. Bendraujant su visais asmenimis, būti atidiems, nesudaryti konfliktinių situacijų. Susidarius konfliktinei situacijai, kilus realiai grėsmei žmonių saugai ar sveikatai, elgtis ramiai, jei reikia, iškviešti policijos pareigūnus.
36. Visur eiti atsargiai, kad neužkliūti už galimų kliuvinių, neįkristi į galimai neuždengtas ertmes, netvarkingus perdengimus. Vaikščioti tik praėjimams skirtais takais. Atsargiai lipti laiptais, laikytis ranka turėklų. Eiti šaligatviu, ten kur jo nėra, kairiuoju kelkraščiu. Daugiaaukščiuose pastatuose, kur įrengti liftai, laikytis liftų naudojimo taisyklių reikalavimų.
37. Elektros įrenginių, aparatų, maitinimo elektros kabelis turi būti prijungtas prie elektros tinklo taip, kad netrukdytų praeinantiems ir nebūtų įmanoma jį užkabinti koja. Visi įrenginiai turi stovėti taip, kad būtų lengva pasiekti kištukinę jungtį.
38. Dirbant aukštyje visi darbuotojai privalo dėvėti apsauginį šalną. Šalmo dirželis turi būti užsegtas. Dirbti su apsaugos priemonėmis – saugos diržais, trosais, stropais, šalmais, esant reikalui saugos ir šoko blokatoriais. Šių apsaugos priemonių turi būti nepasibaigęs bandymo galiojimo laikas arba gamyklos – gamintojos garantija.
39. Draudžiama lipti ant atsitiktinių daiktų (statinių, dėžių, lentų ir kt.). Pagalbinis inventorių (kopėčios, lipynės, keltuvai) privalo būti išbandyti, turėti užrašą su kita apžiūros data
40. Draudžiama į darbų atlikimo teritorijas ir patalpas įnešti alkoholinius gėrimus, būti bei dirbti neblaiviam, apsvaigusiam nuo narkotinių, toksinių ar kitokių medžiagų.
41. Jei tenka naudotis elektriniu virduliu ar mikrobangų krosnele maistui pasišildyti, naudoti taip, kaip nurodyta gamyklos gamintojos naudojimo instrukcijose. Šiuos įrenginius statyti ant tvirto horizontalaus paviršiaus, toliau nuo kitų įrenginių, palikti tarpus tinkamam ventiliavimui užtikrinti.
42. Neliesti drėgnomis rankomis elektros jungiklių, rozečių; prietaisų, prie kurių prisilietus, jaučiama elektros srovė. Vienu metu nesiliesti prie elektrinių įrenginių metalinių dalių ir įžemintų sistemų (centrinio šildymo radiatorių, vandentiekio vamzdžių ir kt.).
43. Draudžiama be tiesioginio Centro direktoriaus žinios patikėti pareigas ar darbo priemones kitam asmeniui, savavališkai atlikti darbus, nesusijusius su užduoties vykdymu. Pasišalinti iš darbo vietos galima tik gavus tiesioginio vadovo leidimą.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

44. Pastebėjęs bet kokius gedimus, galinčius sukelti avarinę situaciją ar nelaimingą atsitikimą, nedelsiant nutraukti darbą ir apie tai pranešti Centro direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui.
45. Nukentėjus nelaimingo atsitikimo metu, jei gali, pranešti Centro direktoriui ar įgaliotam asmeniui. Pamačius ar sužinojus, kad įvyko nelaimingas atsitikimas, suteikti nukentėjusiam pirmą pagalbą, jei reikia, iškviešti greitąją medicinos pagalbą bendruoju pagalbos tel. 112. Pranešti apie nelaimingą atsitikimą Centro direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui. Kol nelaimingas atsitikimas bus pradėtas tirti, darbo vieta ir įrenginių būklė turi likti tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu.

Jei dėl to kyla pavojus žmonių gyvybei ar sveikatai, įrenginių sugadinimui, galima daryti tik būtinus pakeitimus

apie tai surašant aktą.

46. Jei kyla pavojus sveikatai ar gyvybei, išeiti iš pavojingos zonos, pranešti Centro direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui, jeigu reikia, specialioms tarnyboms bendruoju pagalbos telefonu 112.

47. Pastebėjęs gaisrą, kiekvienas darbuotojas privalo nedelsiant pranešti ugniagesiams bendruoju pagalbos telefonu 112; informuoti žmones apie gaisrą ir organizuoti jų bei materialinių vertybių evakavimą; gesinti gaisro židinį turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis; iškviešti į gaisravietę Centro direktoriui ar kitus vadovaujančius darbuotojus.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

48. Sutvarkyti darbo vietą, darbo priemones, atliekas sudėti į tam skirtą vietą.

49. Išjungti iš elektros tinklo naudotus įrenginius.

50. Šiltu vandeniu su muilu nusiplauti rankas, nusiprausti. Į tam skirtą vietą padėti darbo drabužius.

51. Apie visus pastebėtus nesklandumus informuoti tiesioginį darbo vadovą.

Instrukcijos projektą parengė UAB „Saugotyra“